

Előfizetési díj.

dekre postán vagy helyben házhoz hordva.

Egész évre	15 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

gijelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Főtré 4-ik szám hóv a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az ÉRTÉKESB CÍKKEK DIJAZTNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hóv a előfizetések és hirdetések kiildendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 5 kr.

Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Volger (Wallfischgasse 10.) Rad. Mosse Publicistische Bureau

Budapesten: Haasenstein és Vogler hirdetés köv. rodája

Braun Ede hirdteményi ügynöksége, Józseftr 10. sz. 1. emelet

Nyiltéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

a

„KELET“

politikai és közgazdasági napilap

1875. második félévére

A „Kelet“ előfizetési ára:

Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben pos-ti utalvánnyal alóírt könyvkereskedéséhez oldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Stein János

„Kelet“ kiadója.

kolozsvári színházi választ-mány teendői.

Kolozsvár, 1875. sept. 9.

(B—n.) Sokan vannak, kik a kolozsvári színház ügye iránt valóság-gal rdeklődnök. Ezek bizonyára nem fog-ják a tisztelt választmányt tulesigázott kö-telezésekkel háborgatni, annál kevésbbé yanusításokkal népszerűtlenné tenni.

Azonban valamint mindig voltak, ugy esznek is olyanok, kik a választmány tet-eit nem azért veszik bírálat alá, hogy az szmüket tisztázzák, hanem inkább csak zért, hogy szakavatottságot affectáljanak, agy hogy kritikusí tehetségüket fitogtas-ák. Az ilyenek kétségen kívül igen sok alkalmatlanságot fognak a választmány-nak okozni s igen ügyelni kell a választmány-ak, nehogy magát általok tévutra ve-tettesse.

Nézetünk szerint legelső teendője a választmány-nak azon viszony iránt tisztába jőni, melyben jövődöre nézve a kormány-nyal szemben állani fog, mert csak azu-tán fogja hatáskörét teljesen ösmerni s csak ha ezt egyszer ösméri, foghat hozzá sikerrel a szükséges reformok életbe lép-tetéséhez.

Az ÉRTÉKESB CÍKKEK DIJAZTNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hóv a előfizetések és hirdetések kiildendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 5 kr.

Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Volger (Wallfischgasse 10.) Rad. Mosse Publicistische Bureau

Budapesten: Haasenstein és Vogler hirdetés köv. rodája

Braun Ede hirdteményi ügynöksége, Józseftr 10. sz. 1. emelet

Nyiltéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Az

ÖREG UR VÉDENCZEI.

REGÉNY

két kötetben.

Irtá:

Flygare Carlén Emilia.

Második kötet.

III.

Február elsője.

(Folytatás.)

S most megnyílt előttök az ég, s mi-dön Mannerstedt az első csókot nyomá Ró-za ajkaira, idő és mindenség eltűnt szemök elől.

Az első, mi őket az elválás keserűre és a valóra emlékeztető, a Swen kívülről hangzó kiáltása volt: A Ling tanár vén szolgálója Lar-son itt van jelenteni, hogy az öreg várja Man-nerstedt urat.

Azt mondta, hogy hét órát is elűtötte.

Megyek azonnal, viszonzá Mannerstedt fenhangon, s hirtelen felugrott.

Istenem mint elröpillt az idő! — Isten veled Rózám! az enyém! Oh minő boldog-ság rejlik e szóban! Egy percet sem merek késni tovább, mert az örmek érzete még is csak lehatalmasabb érzelem valamennyi kö-zött s legnehezebben fejezhető. Mennem kell!

— Valóban kell! — sohajtá Róza, — de az elválásban is van boldogság szikrája; mert elválva vagy egyesülten, ugyanazon erő ké-pes fentartani lelkeinket: szerelmünk ereje.

Mannerstedt ajkaival fogá fel a vég-szavakat; s most künn volt a folyosón, kisi-etett az utcára, s addig meg sem pihent, míg ragyogó szemekkel, lángoló arccal, s fendobogó kebelével meg nem állt az öreg ta-nár előtt, ki tágas karszékeében ülve, fenyeget-ve emelő ujját az ifjú felé.

Egy parányit semléptem át a kiszabott vonalon, — szólt Mannerstedt vidor hangon, — s boldogan csókolta meg az öreg ur kinyújtott sovány kezét.

— Ohó, épen ugy nézesz ki, mintha mind engedélyre s kiszabott vonalakra gondol-tál volna — jegyzé meg ez utóbbi. — Azt hi-szem, arról megfellekedtél te merőben!

Nem, esküszöm nem feledkeztem meg, — viszonzá komolyan az ifjú. — Tudtam volna én méltatlan lenni az ön jószágára? El tudtam volna-e én feladni az ön intéseit? Bizonyára nem! De nem ön maga mondta é nekem: Nyilatkozatok, csak le ne kössétek szavakat?

Persze hogy mondtam valami ilyest s ugyan jól tetted, hogy bevétted emlékedbe szavaimat: hanem ezért ha a jelek nem csal-nak, a kölcsönös érzelem nyilatkozat még sem maradt el nemde, ezt csak nem fogod előttem eltagadni, kedves Mannerstedt?

Isten menten, kedves jó második atyám, hogy éltém legboldogabb percét el ki-vánjam tagadni ön előtt! De komoly ígéretet s hitiségi esküt nem kértem tőle; azt azonban be kell vallanom, hogy ő önként megadta azt nekem.

Az ÉRTÉKESB CÍKKEK DIJAZTNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hóv a előfizetések és hirdetések kiildendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 5 kr.

Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Volger (Wallfischgasse 10.) Rad. Mosse Publicistische Bureau

Budapesten: Haasenstein és Vogler hirdetés köv. rodája

Braun Ede hirdteményi ügynöksége, Józseftr 10. sz. 1. emelet

Nyiltéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

jellemmesbűlését, a szellemi erő fokozódását, az ész és értelem látkörének szélesbülését jelenti; a másik az alkalmazott gyakorlati, egyszóval anyagi elv, mely a szó nemesebb értelmében a „nisi utile est quod facimus“ főle jelszót tüzvén zászlójára, a tudományos működés eredményeit alkalmazásukál a gyakorlati életre, származtatja e működés helyes, dicséretes és boldogító volta érveit és bizonyítékait.

E jelen korban tagadhatatlan tény, hogy az anyagi hasznosságot kereső törekvés és irány vergődött tulsulyra tudományos működéseinkben. Statistikaig kétségbe vonhatlan adatokkal be lehet bizonyítani, hogy felsőbb tanintézetekben, a hol határozott szabály már nem jelöli ki kötelezőleg a tudományos képzését kereső ifjunak a mivelendő tudományágnak kivoltát és sorrendjét, aránylag igen kevés mivelője akad azon tudományoknak, melyek nem biztosítanak közvetlenül kenyérkeresetet vagy legalább nem tárgyai az elkerülhetetlen alapvizsgálatoknak. Okai e tüneménynek magában véve oly természetesk és világosak, hogy nem bocsátkozom ismertetésükbe, de a tényt konstátálom.

És tisztelt gyűlés! épen a mi történelmi tudományunkat is szeretik azon tudományok közé sorolni, a melynek ápolását, fejlesztését, kiváltképen való tárgyalását, nem lehet közvetlen gyakorlati hasznosságával indokolni és igazolni.

„A miénk csak a jelen, a jövőt magunkévá kell tennünk; ide kell tehát központosítani minden erőnket! Mi közünk nekünk a múlttal, a melyet semmi nem képes nekünk visszaadni? Mi haszna töprenkedünk azon a mi volt, mikor az a mi van és a mi előttünk áll, oly teljesen veszi igénybe minden erőnket és munkaképességünket?“ Így okoskodnak sokan és ez okoskodásukat hirdetik is nyilván. Hogy a historia nem csak testis temporum, hanem még sokkal inkább magistra vitae, ezt nem bírják vagy nem akarják felfogni és megérteni. És nevezetes dolog! az a nézet akkor tolakodik előtérbe, mikor a tudományok minden ágában érvényre emelkedik az az elv, hogy az alapmegvetésnek a tudomány fejlődése történelmén kell kezdődnie, hogy még az ugynevezett exact tudományokban is csak az lehet alaposan jártas és otthon, a ki történelmileg ismeri fejlődésének korszakait és mozzanatait.

És épen azért tisztelt gyűlekezet, midőn ily eszméket hallunk hangoztatni; annak, a ki hazája és nemzete valódi felvirágzását és boldogulását hordozza szívéen, lehetetlen benső örömrre nem gerjednie, ha a történelmi tudomány mivelése céljából oly fényes számos és válogatott gyűlekezetet lát együtt, a melyet nekem van szerencsém e perczben és helyen üdvözölni.

És ha vesszük, tiszt. gyűlekezet, az ugynevezett társadalmi tudományt, mely a tapasztalatból merítve, elveket igyekszik megállapítani, hogy azok szerint mentül célszerűbben rendezze, szervezze és kormányozza a társadalmakat; az egyéni szabadság természetadta igényeit az állam létjogát megállapító szükség-szerű követelményekkel egyeztetni, a köztük felmerülő összeütközéseket az igazságosan osztogató méltányosság szabályai szerint kiegyenlítani, az egymással küzdő érdekelt kibékíteni, az egyének testi és lelki ereje és tehetségnek különbségeiből eredhető bajoknak elejét venni, szóval az államot mint társadalmat a tagjait boldogító testület állapotához következtessen és biztosan mind közelebb vinni: ez voltaképen fel-

adata a társadalmi tudományok. Am hogy e feladatnak megfelelően, mindenek előtt szükség van alapos és a legkisebb részletekig terjedő ismeretere a társadalomnak nevezett szervezet összeségének és egyes alkotrészeinek.

Ez ismeretet csak a történelemből lehet meríteni, mert bátran lehet állítani, hogy a természettanban és vegytanban tárgyalt és matematikai biztossággal kimutatható értőni törvények sem működnek állandóbb következtetésséggel és szükségszerűbb egymásutánban, mint a történelemben működő tényezők. Nékem legalább az azerős meggyőződés, hogy csak az adatok sorozatának hűgós volta az egyetlen ok, mely miatt a történelemben nem tudunk épen oly megdönthetetlen biztossággal következtetni okról okozatra és megfordítva eredményről okra, mint a matematikai elvek szerint haladó természettudományokban.

Teljesen meg vagyok győződve, hogy halhatatlan Széchenyink nem tévedett mikor azt állította, hogy a mult és jelen teljes és alapos ismerete csatlakozhatlan jövőndőlésre képesít. Igen tiszt. gyűlekezet a történelem tudománya, a maga eszményei, tökélye tetőpontján valódi jós tehetséggel ruházta tel avatottjait.

Ha pedig meggondoljuk, hogy a törvényhozás valódi jós tehetségét igényel, a mennyiben feladata jövőndőbeli viszonyokat és alapokat szabályozni, bekövetkezhető bajoknak elejét venni, bevárando eseménynek alapját letenni; ha ehhez hozzá tesszük, hogy oly alkotmányos államban, a milyenben hála nemzetünk nemtőjének, dicsőségesen uralkodó királyunk atyai jóságának és a felettünk őrködő legfőbb gondviselésnek — mi élünk, minden egyesnek hivatása, mert polgári kötelessége, a törvényhozás jós tehetségét igénylő nagy művébe a maga módja szerint befolygni; lehetetlen, hogy a hazafi lelke örvendetes gyönyörtől túl ne áradjon, a mikor látja, hogy annyi hivatott derék munkás fog kezet annak a történelmi tudománynak fejlesztésére, mely a társadalmi tudományok legfőbb forrása és a mely megszerzi azt a látnoki tehetséget, mely a mult tükréből képes a jövőt megismerni.

Fogadják tehát örömteljes, szíves üdvözlémet önk hű tagjai és munkásai társulatunknak, a kik távol vidékekről gyűlekeztek ide komoly munkára! Önk ez idő szerint az anyaggyűjtés, az adat keresés bányászathoz hasonló munkájára vállalkoztak. Szálljanak le tehát az önk előtt megnyitó aknába, buvárokodjanak a kutassanak; én egy szívemből fakadó „szerencse fel!“ üdvözléttel kívánok működésüknek örvendetes sikert és gazdag jutalmazó eredményt.

De fogadják őszinte hálás köszönetünket önk is mélyen tisztelt gazdánk! Az a valódi magyar vendégszeretet, a melylyel e nemes megye és város tisztelt hatóságai és lelkes közönsége a tudomány szerény napzsámóait fogadni szíveskedtek, tudományos célból rendezett összejövetelünket valóságos örömmünnepp dicsfényével övezte körül és lelkesedésök a tudomány méltatásán kívül még más két irányban is kiváló jelentőséget szerez gyűlésünknek.

Legelőbb is az a meleg rokonszen, mely a magyar történelmi társulat szívélyes fogadtatásában nyilvánul, élénken érezteti velünk, hogy bármi távol vidékekről zárandokoltunk is ide, itt is itthon vagyunk, magyar hazafiak között magyar földön.

Másodszor, nem csak személyeinket, hanem abban a tudományban, melynek mi igénytelen képviselői vagyunk, önk megtisztelik a

tudományt általában; megmutatják, hogy felváltás és értettség: mit jelent náluk különösen, a tudományos törekvés, irányuljon bár az ismeretkőr akármely részére. A hol a tudományt kereső buvár ily fogadtatásban részesül, a hol évszázadokon át féltékenyen őrzött tudományos kincsek oly készségesen nyílnak meg azok előtt, a kik a bennök rejlő gyöngyöket azért kívánják napfényre hozni, hogy az egész nemzet közvagyonává tegyék, ott el van készülve a talaj arra, hogy ne csak egyes kiváló emlékek emelkedjenek ki a parlag gyomjai közül, hanem az egész terület virágzó kertté váljék, melyben a tudomány csemetéi mélyre bocsátván gyökereiket a természetnyitő anyaföldre, dusan tenyészsenek és gazdag felvirágzás után bő gyümölcsöt teremjenek a jövő nemzedékek végtelen sora számára.

Hogy pedig mi lesz e gyümölcsök legnemesbike? Éngedjék meg hazafiúi érzelmeknek, hogy ezíránt buzó óhajtatásomat s meggyőződésemet nehány szóban kifejezzem.

Mind teljesebben gyűjtővén össze hazánk és nemzetünk történelmét felvilágosító adatokat, bizom benne, hogy következtessen folytatott munkánknak sikerülni fog e történelem képében oly tökélyesen felmutatni multunkat, a mily tökélyesen általában lehetséges a rég elmúlt idők és események felderítése és felelevenítése.

Akkor tisztelt gyűlekezet! szemlélni fogják a hazafiak, a minden kételkedést kizáró hitelesség kellékeivel felruházott alapvonásokból alkotott egészet és meg fognak győződni arról, hogy ha van-e multunkban esemény, állapot, tényintézmény, melyet büszke önégültséggel beszélhetünk el a világnak; ha ennek létesítésében láthatólag egyesek működése vitte is a főszerepet, de a termő föld, a melyben az egyese gyökereztek: az egész nemzet összesége volt és e nemzet nemtője lelkesítette és ihlette őket és adott nekik ésszt és erőt dicső tetteik kivitelére és ezért a rólók visszasugárzó dicsőség édes mindnyájunké.

És ha azt fogják látni, hogy a nehéz napokban a nemzet sokat szenvedett, hogy sokszor közel volt a véghanyatláshoz, de nagy és olykor véres küzdelmek után ismét összeszedte erélyét és nemcsak fentartani birta magát, hanem előre is haladott az európai művelődés pályáján, nem egyszer döntő befolyással lévén a világrész sorsára, a midőn mint egyenjogú részes szavazott az államok tanácsában, egyszersmind arról is meg fognak győződni, hogy valamint nemzeti történelmünk fénykorában a mikor hatalmas és befolyásos volt, úgy azokban a szomorú emlékü napokban, a mikor a csapások végetlen sora által lesújtva, miután a kétségbeesés már-már erőt akart venni rajta, felbredett benne az őserély és felpesz-dülő lüktetéssel hozta uj hatalmas mozgásba a nemzet életerejét, mindig egy palladium volt az, a mely dicsőségre emelte, a balsors lidércznyomása alól felszabadította, nemes törekvése érvényesítésére képesítette e nemzetet.

Akkor volt ez mindig, a mikor minden polgára e hazának egy érzéstől, egy értelem-től lelkesülve, öntudatosan érezte és értette, hogy ő bármely törzs ivadéka volt, bármilyen szólt meg ajka, mint a magyar alkotmány részese, tagja volt az egységes és egy magyar nemzetnek, fia volt az osztatlan egy magyar hazának, a „melyen kívül számá-ra nincsen hely, a melyen élnie, hálnia kell.“ És ha elfogja gondolni, hogy az a magyar alkotmány, mely hajdan csak egy kiváltságos

ha gyengébb náloknl — azon a környéken meg nem él.

A minden kifogás nélküli hasznos madarakhoz tartoznak mindenek előtt a nehézkes nappali ragadozók, melyeknek lassu szárnycsapásaik miatti repülésök nem alkalmasok arra, hogy madarakat reptükben üldözzenek és elfoghassanak.

Ezek természeteknél fogva épen az apróbb emlősök üldözésére, mint egerek, hősögök, patkányok, vakondok; és nagyobb rovarok pusztítására, mint cserebogarak, sáskák stb. vannak utalva.

Olykor olykor persze egy-egy nyulacska vagy fajt is zsákmányukká esik, mi azonban aránylag nagyon ritkán történik.

A nádi- és vörhenyes ölyv, a méhész-solyom, különösen a közönséges ölyvek e tekintetben kitűnő hasznu madarak.

Órákig elül egy ilyen otromba alaku madár, melynek különösen elől oly sűrű a tollazata, hogy szembe akármilyen serratöltést is megbír, valamely kikönyöklő szárazágán az erdőszélnek, vagy a szántóföld valamely kiálló nagyobb kővén, vagy fatömbön muzdulatlan, mint egy szobor, míg szemei a mezőt fürkészik, s ha őrhelyéről semmi zsákmányt nem lát, mélyen a föld felé ereszkedve, vontatott szárnymozgatásokkal húzódik egy más állomásra, hol előbbi csendes, de éber figyelődésének adja át ismét magát.

(Folytatása következik.)

osztály különleges tulajdona volt, önként kitértá karjait és egyenlő szeretettel öleli fel keblére minden fiát, hogy a magyar és tót, szerb és oláh, orosz és német, mind, mind valamint egyenlőn osztakoznak az alkotmány által rájuk rótt honpolgári kötelességekben, épen úgy egyenlő mértékben élvezik az alkotmány áldásait, egyenlő joggal vesznek részt a törvényhozás és közigazgatás államalkotó és fenntartó nagy művében: akkor lehetetlen, hogy fel ne ébredjen lelkiismeretükben azon meggyőződés, hogy a gondviselés, mely őket végére mehetetlen bölcsességgel egy állam polgáiraiv tette és ezáltal egyszersmind egy politikai nemzetét olvasztotta össze, a melynek fiai mint egymásnak édes testvérei egymást érzésben, gondolatban és tettel szeretni tartoznak és hogy a ki ellenkezőt hirdet, az álprófeta és épen annak legnagyobb ellensége, a kit testvérgyűlöltre akar csábítani; arra a gyűlöltre, a mely mindig szülte azt a visszavonást, mely történelmünk szomorú napjainak okozja és jellemző kísérője.

Akkor t. gyűlekezet be fog következni azon boldog idő, a mikor e nemzet fiai a tudomány emelőin, tudáson alapuló bölcsességgel táplálkozva, fel fogják ismerni a történelemből és tanúságaiból azt a nagy igazságot, mely a szeretet szent vallásának is alapfeltétele: hogy az ember rendeltetése e földön az, hogy társadalmi együttélésben épen a társadalom által boldog legyen és hogy legboldogabb az, a ki legtöbbet tehetett és tett mások boldogítására.

És ha ez igazságot át fogják vinni a gyakorlati élet mezejére, akkor meg lesz érve számunkra a tudomány legszebb, legnemesebb gyümölcse: a haza, a nemzet és minden egyes polgára boldogsága.

Ezt várom én és remélem a hitelesség minden kellékeinek megfelelő biztos adatokból egykor majd egybeállítandó történelmünk-től és most ez édes remény teljesülésének boldogító előérzetében, a legörvendetesebb siker kívánatával gyűlésünket megnyitottnak nyilvánítom.

Utóhang

a borszéki rabló-kalandokhoz.

Borszék, aug. 28. 1875.

(Vége.)

Az előadás azonban teljesen tökéletlen, elferdített és valótlan, mert a vezénylő csendőrvetetőnek minden kitaró példája, intése, fenyegetése s rábeszélő biztosításai dacára is a már ekkor 20-ról csak 7—8 számúra apadt borszéki puskás és 2 zsandár, tehát 9—kilencz fegyveres, a vezénylő rendelkezése szerint álltak azt félkörben körül s a nyílás vagy bejáró közelében a löfegyverét tűzről szarító rablóval szemben álló Szabó Márton „ne löj! tedd le a fegyvert!“ szavára neki célzó rabló csütörtököt mondott fegyverének csettentésére, történt aztán, hogy — nem mint a D. ur mondja — mindkettőjöknek fegyvere eldurrant“ (mert hisz Szabó Márton fegyverét épen ki sem lötte, erre nem volt neki ideje) hanem a vezényltre — vagyis ismerve — a Szabóén kívül valamennyi fegyver sőtörzselése durrant el és lőn egyszerre a kunyhóra löve és ezek közül egy, még pedig a balfülön át (tehát nem szemben, mert annak így előlől s egész töltéssel kellett volna történni, hanem a szemben irányzó rabló hátoldalról kapott seb s a fültől előre hatolt golyó, mint szinte egy más hátul kapott sértés tagadhatlan biztossága szerint a hát efelől oldalt álló lövőkől jöve) találva a rablót, még pedig nem egész töltésű lövéssel, mi ismét arról tesz tanúságot, hogy a golyó (vagdan őn darab, mint ez a kivétel mütete után kiderült) valamely akadály miatt irányából kivételve csapódott így félre, de elegendő erővel azonban arra, hogy a rabló eszmélet nélkül összerogyjon; kit „azonnal“ nem is rohant meg sem földöz nem nyomott senki, azon okon, mert erre az „életlenül összerogyott“nál nem volt semmi szükség, hanem elszedvén róla az elszedni valókat, egyelőre ott hagyottat vérében elterülve, miután a csak 9 egyénből álló csapatnak azonnali a kilőtt fegyverek gondozásához s védállásba helyezkedéshez kellett látni, nehogy a mindig 30—40 hirtelt és hitt rablók által véletlenül netalán megtámadtassék.

De nem igaz főképp, mint dr. ur, aztán az „és csak ekkor érkeztek meg a csendőrvők“ kifejezésével értelmezni akar, mert hisz ez minden csendőrt egy szálíg kizár, holott az egész expedíto a helybeli csendőrség örvetetőjének mindenesetre s önmaguk által is elismerést érdemlő tapintatos vezénylete alatt és kitartásával összesen 2 csendőrnek tényleges résztvételével történt. Tehát „sum cuique“ tiszt. dr. ur! ha még oly nagyon haragszunk is azokra a zsandárookra s szerelmeseik vagyunk abba a „pandurent wirschaft“-ba! A siker dicsősége s a dr. ur által is kiemelt „szókely virtus“ minden esetre itt nem egyeseké, hanem mind a 9

egyént s ezek közt a szinte tényezőképp szerepelt és semmi esetre ki nem buchstabirozható zsandárokat illeti, hogy aztán abból mi osztályrészt jut egyiknek, vagy a másinak? a más kérdés. A „csak akkor érkeztek a csendőrvők“ kifejezés tehát teljesen kifecskelt szándékosságban szenved, mert hisz a kirendelt borszéki csendőrvők nem csak mint tényezők ott voltak az életveszélyes actuson, elejétől végig, de rendeltetésüket — uti figura doce — pontosan teljesítették is, ép úgy, mint a csapat minden egyes tagja. E sánta passzus tehát oly formán tessék megoperálni, hogy az iszonyu pocsek esős-időben a Szabó Márton kalauzálása mellett-roppant vészes erődségben vezetett járattal tolvajút fáradaimaitól el-lankadt, kiállott s végre az éj sötétében folytonos menet közt elpárolgott s nagy biztatásokra is végre csak 9 számúra apadt nyomozó csapat segítségére, nem „akkorcsak“ hanem a rabló elfogását eszközölt sörlovésre — csaknem egy egész óra elteltével jött a topliczai kutató csapat, aztán Himler csendőrvetetője vezetésével a többi ki-rendelt csendőrség stb. Ez a tény, ez a valóság; és nem az, mit a tiszt. dr. ur — ki tudja honnan szedte — annak hirdettet.

Köszönet azon biripai tudósítónak, kik ez eseményt elfogulatlanul igaz és való alakjában, való alapokon s való adatok után igyekeztek felmutatni s köszönet főképp a többiek közt a „Kelet“ 178, 179 számában Borszék-ról, a legrészletesebb pontossággal, híven s mint látszik közvetlen forrásból merítve közlött e tárgy czikkért; de az oly valódan s elferdített tények alapján méltatlan vádakokat és szemrehányásokat terjesztő közlés, mint minővel dr. Szöllősi ur e rabló historiát alaptalan megrovásokkal világra küldte: valóban többet árt az ügynek, mint használ.

Annak, ki közérdekű közleményekkel a világ elébe lép, elodázhatlan kötelessége egyedül és mindenkor a páratlan igazságot híven, feltétlenül és szenvedélyesség nélkül egyenes lelkiismeretlenséggel szolgálni. Van egy ismeretes deák példa beszéd: Ne sutor ultra crepidam. Nem azt teszi ez, hogy az ember ne szóljon ahoz, mi nem szakmájába való. Sőt inkább! szólhatunk bármibe, bármibe e világon, még az orvosi titkos miscellaneumokba is, de azt, ki szólni mer: azt, mihez és mibe szól: tökéletesen minden izében tudni és ismerni tartozik. Semmiről, legyen a tárgy bármily csekély és általános és senkiről, legyen az bár csak egy zsandár, de határozott ítéletet mondani mindaddig nem szabad, míg azt, minden körülményeivel tökéletesen át nem tanulmányozta és nem ismeri. Ez a társadalmi maxima és recipe, mit dr. urnak ajánlunk és ha — és ott, hol ezt nem követheti: ne fogjon pennát!

Egy puskás a 9 közül.

Bucsuszó

a magyar orvosok és természettudósok XVIII. vándorgyűléséhez.

Az elnök a brassói zárulésen a címzett vándorgyűléstől elbucuszott; ezzel a gyűlést feloszlatta és csak mához egy évre fog ujra megalakulni, hogy célját, mint mári említett, Mármaros-Szigeten folytassa. Épen úgy teszi a német orvosok és természettudósok vándorgyűlése is, mely az idén september 16-án Grázba gyűlekezik.

Csak a jövő évi elnök (Várady G.), titkárok és más Budapesteni lakó tisztviselők u. n. állandó központi bizottmány megválasztása volt szükséges, a kik a mintegy 9000 friből álló vagyont kezeljék és a jövő gyűlésre való előkészületeket megtegyék.

Czélja is ugyanaz, a mi a németé a rokonfogalkozásu és szellemű tudósok találkozás eszmecsere végett, az egészségügyi állapot ki-puhatolása közvetlen szemléls által a gyűlés helyén található gyógyszerek kipuhatolása, tudományos megvizsgálása a helyszínen tett természettani kísérletek és egyéb természetrajzi, különösen földtani kutatások.

Ki tagadná, hogy ezen cél elérése végett épen az imént bezárt gyűlés színhelye dus anyagot nyújtott tudásainknak? Ennek tanulmányozása és torábtterjesztése még sokáig fogja őket foglalkoztathatni és gyakori alkalmat fog szolgáltatni az emberiség javára való értékesítésére. Előpatak, Tusnád, a torjai „Büdös“, Kovászna és Zajzon, oly kincseket rejtenek, melyeket, tudósok vallomásából hallva, irigyelhetni a székelységtől. Tiszta szívből óhajtuk tudásainknak, hogy jeme kincsekben fáradságos zárandokolásukért gazdagon kárpótolva legyenek, székeiyneinknek pedig, hogy ritka vendégszeretetüket eme kincseknek a szívesen látott tudósok által való kikürtölése du-san „megfizesse.“

Már csak azt az anyagi hasznót véve számításba, a mit egy ilyen nagyszámu gyűlekezet tartózkodása az egyes községeknek hajt, megérdemi a rendezői fáradságot és az ingyen elszállásoltatást és innen magyarázható a ver-sengés és szokszor kellemetlen szóharcz, mely

Vogt Károly,

a hasznos és kártekonv, a roszul ismert és rágalmozott állatokról.

Fordította:

Lakatos József.

Második felolvasás.

A madarak mint vadpecsenye. — Fialat csókák galambok helyett. — A madár mint mező és kertőz. — Madárpusztítás Olaszokban. — A madarak pusztulása és az előhaladó mivelődés. — A gölya kártekonysága. — A szarkák és a számszországi diákonusok. — Az ölyvek és a baglyok mint repülőmacskák. — Rovarevő madarak. — Egy harkály története. — Fecs-kék. — A kakuk.

(Folytatás.)

Szent együgyűség! Ismertem Val de Travers-ben egy gyógyszerészt, ki nyavalya törés elleni porrával, melyet vakondokból égetett, évenként szép kis összegecskét gyűjtött össze magának; de ezen ember nem csinált szerével vallásos hokuszpokuszt, hanem szedte a vakondokokat a hogy kapta, s ha a nevezett „gyógyszer“ igen nagy keresletnek örvendett s az illető nem győzött vakondokat gyűjteni a kellő mennyiségben, ugy egyezt meg másszor néhány egér vagy egy-egy patkány (póczeget) is megtette a kívánt szolgálatot.

Mert ha egyáltalában valami hatása van a „szent idő“-ben lött szarkapornak a nyavalyára, az nem tulajdonítható józan ésszel sem a „szent idő“-nek, sem a diákonusoknak, hanem egyedül azon kozmás olajnak, mely az elégetett állati anyagokból szokott — kivált zárt edényben származni.

